

Αποσπάσματα της απόφασης

[...]

3. Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 48 παρ. 3 και 50 του ν. 3900/2010 (Α΄ 213) και 110 παρ. 14 και 113 του ν. 4055/2012 (Α΄ 51) συνάγεται ότι από την έναρξη ισχύος του ν. 4055/2012 [2.4.2012] επανήλθε στην ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας η εκδίκαση των αναφουομένων από την εν γένει εφαρμογή της νομοθεσίας περί επενδύσεων διαφορών, οι οποίες υπό το προΐσχύσαν του ν. 3900/ 2010 καθεστώς είχαν χαρακτήρα ακυρωτικών διαφορών, υπαγομένων στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετετράπησαν δε με τον ν. 3900/2010 σε διοικητικές διαφορές ουσίας και μεταφέρθηκαν στην αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου σε πρώτο και τελευταίο βαθμό (βλ. ΣΤΕ 1714/2020, 508/2020, 2748/2019, 858/2019, 250/2019, 807/2018, 64/2016, 3574/2015, 1657/2014). Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 217 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας [ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 2717/1999 (Α΄ 97) και τέθηκε σε ισχύ από 17.7.1999], οι μονομερείς εκτελεστές πράξεις της Διοίκησης, οι οποίες συνιστούν νόμιμο τίτλο κατά το άρθρο 2 παράγραφοι 1 και 2 περίπτωση α΄ του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων [ν.δ. 356/1974 (Α΄ 90)], δεν υπόκεινται πλέον στο προβλεπόμενο στο άρθρο 73 παράγραφος 1 περίπτωση γ΄ του εν λόγω Κώδικα ένδικο βοήθημα της ανακοπής· συνεπώς, από τη θέση σε ισχύ του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και υπό την προϋπόθεση ότι κατά των πράξεων οι οποίες συνιστούν νόμιμο τίτλο υπό την ανωτέρω έννοια δεν προβλέπεται στον νόμο η άσκηση άλλου ενδίκου βοηθήματος, οι πράξεις αυτές παραδεκτώς προσβάλλονται με αίτηση ακυρώσεως (βλ. ΣΤΕ 807/2018, 1889/2017, 3574/2015, 1657/2014, 1940/2010, 2638/2006, 2506-8/2004, ΣΤΕ 3529/2001 επτ).

[...]

15. Επειδή, η κυρωθείσα με το άρθρο πρώτο του ν.δ. 53/1974 (Α΄ 256) Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου [ΕΣΔΑ] ορίζει στο άρθρο 6 παρ. 2 ότι “Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του”.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του κυρωθέντος με τον ν. 1705/1987 (Α΄ 89) 7ου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, “Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου Κράτους για μια παράβαση για την οποία ήδη αθώωθηκε ή καταδικάσθηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους αυτού”. Σύμφωνα με πάγια νομολογία: Ενόψει του τεκμηρίου αθωότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, απόφαση διοικητικού δικαστηρίου, η οποία έπεται τελικής, δηλαδή αμετάκλητης, αθωωτικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου για το ίδιο πρόσωπο, δεν πρέπει να την παραβλέπει και να θέτει εν αμφιβόλω την αθώωση του προσώπου αυτού, έστω και εάν η αθώωση εχώρησε λόγω αμφιβολιών (βλ. ΣΤΕ 2729/2020, με περαιτέρω παραπομπές). Εξ άλλου (βλ. ΣΤΕ 359/2020 Ολομ, με περαιτέρω παραπομπές, 340/2021 επτ), προκειμένου να ενεργοποιηθεί η προβλεπόμενη στην διάταξη του 7ου ΠΠ απαγόρευση [ne bis in idem], η οποία αποτελεί εκδήλωση των αρχών του κράτους δικαίου και του δεδικασμένου, καθώς και των συναφών αρχών της ασφάλειας δικαίου και της σταθερότητας της έννομης κατάστασης των προσώπων, απαιτείται να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) να υπάρχουν περισσότερες της μίας διακεκριμένες διαδικασίες επιβολής κύρωσης, οι οποίες δεν συνδέονται στενά μεταξύ τους, κατ’ ουσίαν και κατά χρόνον, (β) οι διαδικασίες αυτές να είναι “ποινικές” κατά την αυτόνομη έννοια της ΕΣΔΑ, ήτοι βάσει των κριτηρίων Engel, κατ’ εφαρμογή των οποίων μπορούν να θεωρηθούν ως “ποινικές” και κυρώσεις που επιβάλλονται από διοικητικά όργανα, ενόψει της φύσεως των σχετικών παραβάσεων ή/και του είδους και της βαρύτητας των προβλεπόμενων για αυτές διοικητικών κυρώσεων, (γ) η μία από τις εν λόγω διαδικασίες να έχει περατωθεί με αμετάκλητη απόφαση (είτε καταδικαστική είτε αθωωτική, υπό τον όρο ότι η αθώωση στηρίζεται σε επαρκή έρευνα και εκτίμηση σχετικά με την ουσία της υπόθεσης, δηλαδή την τέλεση ή μη της παράβασης), και (δ) οι διαδικασίες να στρέφονται κατά του ίδιου προσώπου και να αφορούν στην ίδια κατ’ ουσίαν παραβατική συμπεριφορά, ήτοι στο αυτό σύνολο συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, τα οποία συνδέονται αναπόσπαστα μεταξύ τους, χρονικά και τοπικά, και η συνδρομή των οποίων είναι απαραίτητη για την επιβολή της κύρωσης. Συνακόλουθα, το άρθρο 4 παρ. 1 του 7ου ΠΠ της ΕΣΔΑ

αντιτίθεται, κατ' αρχήν, στην εκκίνηση και εξακολούθηση διοικητικής, κατά το εθνικό δίκαιο, διαδικασίας και δίκης περί επιβολής διοικητικής χρηματικής κύρωσης για φορολογική ή τελωνειακή [ή άλλη παρόμοιου χαρακτήρα] παράβαση, όταν για την ίδια κατ' ουσίαν παράβαση έχει ήδη περατωθεί αμετάκλητα η αντίστοιχη ποινική, κατά το εθνικό δίκαιο, διαδικασία. Εξ άλλου, στο πλαίσιο του ημεδαπού δικονομικού συστήματος και της διάκρισης της δικαιοδοσίας των διοικητικών και των ποινικών δικαστηρίων, το ζήτημα της συνδρομής ή μη των κατά τον ν. 1892/1990 προϋποθέσεων για την ανάκληση από το αρμόδιο διοικητικό όργανο της πράξης περί υπαγωγής ορισμένου επενδυτικού σχεδίου στις διατάξεις του νόμου αυτού -και την συνακόλουθη αναζήτηση της καταβληθείσας στον οικείο οικονομικό φορέα δημόσιας επιχορήγησης- κρίνεται, με δύναμη δεδικασμένου, από τα διοικητικά δικαστήρια (πρβλ. ΣΤΕ 2044/2020). Περαιτέρω, η απόφαση με την οποία ανακαλείται πράξη υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 1892/1990 και διατάσσεται η επιστροφή της επιχορήγησης δεν έχει τον χαρακτήρα ποινικής κύρωσης, κατά την έννοια του ως άνω άρθρου 4 παρ. 1 του 7ου ΠΠ της ΕΣΔΑ, αλλά αποτελεί συνέπεια των διαπιστώσεων της Διοίκησης ότι δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του παρέχοντος κίνητρα και ευεργετήματα για την πραγματοποίηση επενδύσεων νομού, καθώς και αντίστοιχοι όροι της πράξης υπαγωγής στον νόμο αυτόν, χωρίς μάλιστα να απαιτείται, άνευ ετέρου, και συνδρομή υπαίτιας συμπεριφοράς του οικονομικού φορέα· στην περίπτωση δε αυτή, η επιστροφή της επιχορήγησης διατάσσεται προς αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε, εξ αντικειμένου, στο Δημόσιο, με την απόδοση του αδικαιολογήτως κτηθέντος οφέλους από τον λήπτη της επιχορήγησης (πρβλ. ΣΤΕ 192/2021). Τυχόν εκδοθείσα αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, το οποίο επιλαμβάνεται κατηγορίας κατά φυσικών προσώπων, εμπλεκομένων -σύμφωνα με τις απαγγελθείσες κατηγορίες- σε αδικήματα σχετικά με πραγματικά περιστατικά ληφθέντα υπόψη στην αιτιολογία της ανακλητικής διοικητικής πράξης, δεν παράγει δεδικασμένο για το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο ως προς τις κρίσεις που εκφέρει, παρεμπιπτόντως, το ποινικό δικαστήριο για την αιτιολογία της διοικητικής πράξης και, συνεπώς, τυχόν τέτοιες κρίσεις δεν δεσμεύουν το διοικητικό δικαστήριο, το οποίο επιλαμβάνεται διοικητικής διαφοράς με αντικείμενο τη

νομιμότητα της ανακλητικής διοικητικής πράξης (πρβλ. ΣΤΕ 2044/2020). Οφείλει, όμως, το διοικητικό δικαστήριο, να συνεκτιμήσει δεόντως τις εκδοθείσες αμετάκλητες αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων και, κατά την διατύπωση της δικής του κρίσης και αιτιολογίας, να μην θέσει εν αμφιβόλω το αθωωτικό αποτέλεσμα της αμετακλήτως περαιωθείσας οικείας ποινικής διαδικασίας (πρβλ. ΣΤΕ 57/2020 με παραπομπές σε νομολογία).

[...]

17. Επειδή, η αιτούσα εταιρεία, επικαλούμενη το άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ και την ως άνω αμετάκλητη [...] απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων, προβάλλει ότι με την προσβαλλόμενη πράξη παραβιάσθηκε το τεκμήριο αθωότητας των νομίμων εκπροσώπων της και ότι, πάντως, κλονίζεται η αιτιολογία της προσβαλλομένης για πλαστότητα υποβληθέντων δικαιολογητικών διότι, όπως ισχυρίζεται, με την αμετάκλητη αυτή απόφαση “κρίθηκαν όλα τα ζητήματα που τίθενται στη βάση της συλλογιστικής [της Διοίκησης] για την ανάκληση της υπαγωγής στον επενδυτικό νόμο” [βλ. αίτηση ακυρώσεως σελ. 11 και δικόγραφο προσθέτων λόγων]. Οι λόγοι αυτοί είναι απορριπτέοι. Ειδικότερα: Εφόσον η αθωωτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου αφορούσε μετόχους-φυσικά πρόσωπα, η δε διοικητική διαφορά που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας δίκης αφορά την νομιμότητα ανάκλησης της πράξης υπαγωγής νομικού προσώπου -της αιτούσας ανώνυμης εταιρείας- στο καθεστώς του ν. 1892/1990, δεν υφίσταται ταυτότητα προσώπων στις δύο αυτές διαδικασίες και, συνεπώς, προεχόντως για τον λόγο αυτόν, δεν τίθεται ζήτημα εφαρμογής των αρχών που απορρέουν από το άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ [τεκμήριο αθωότητας] και το άρθρο 4 παρ. 1 του 7ου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης [ne bis in idem] (βλ. ΣΤΕ 192/2021, 2808/2020, 2254/2020, 1831/2020). Περαιτέρω, η αιτιολογία της προσβαλλομένης, που έλαβε υπόψη και συνεκτίμησε αμφότερες τις ανωτέρω αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων, δεν κλονίζεται από τις παραδοχές της [...] απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων. Καθόσον, όπως ήδη εκτέθηκε, κρίσιμο για τη νομιμότητα της ανακλητικής πράξης δεν είναι εάν τα συγκεκριμένα πρόσωπα, δηλαδή οι κατηγορούμενοι στην ποινική διαδικασία Μ... Ε..., Κ... Μ..., Κ... Κ... και Π... Γ..., πλαστογράφησαν την φερομένη ως εκδοθείσα από την Τράπεζα

... επιστολή και εάν την κατέθεσαν οι ίδιοι στην υπηρεσία της Περιφέρειας για να εξαπατήσουν την αρμόδια αρχή, αλλά το ότι κατά την έκδοση της τροποποιητικής πράξης υπαγωγής στις διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου, που αφορούσε ουσιώδη μεταβολή, και συγκεκριμένα την εισαγωγή του νέου μετόχου Μ... Ε... με το σημαντικό ποσοστό 30%, υπήρχε, μεταξύ των δικαιολογητικών, το πλαστό, όπως αποδείχθηκε, έγγραφο της Τράπεζας ...· εξ άλλου, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά σε προηγούμενη σκέψη για τη νομιμότητα της αιτιολογίας της προσβαλλομένης, κρίσιμο στοιχείο είναι όχι η συναλλαγή για την αγορά των δύο δεξαμενών από την εταιρεία [...] ούτε η καταβολή προκαταβολών στις εταιρείες [...] και [...], αλλά η πλαστότητα των σχετικών δικαιολογητικών, για την οποία δεν αποφάνθηκε το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων με την ως άνω αμετάκλητη απόφαση· τέλος, εφόσον τα διοικητικά όργανα, ως αρμόδια να κρίνουν το εμπρόθεσμο ή μη της ολοκλήρωσης της επένδυσης, βεβαίωσαν ότι η επίμαχη επένδυση δεν ολοκληρώθηκε εμπροθέσμως, η αόριστη παρεμπόππουσα κρίση του ποινικού δικαστηρίου ότι η επένδυση ολοκληρώθηκε “τον Σεπτέμβριο 1998, πλην όμως λόγω της ανάκλησης της επιχορήγησης δεν μπόρεσε να λειτουργήσει”, ουδόλως αρκεί για να κλονίσει τις διαπιστώσεις των οργάνων αυτών (πρβλ. ΣτΕ 2112/2017).